

Winterswijk, 24 mei 2025

Aan:
Het College van Burgermeester en Wethouders
Postbus 101
7100 AC Winterswijk

Betreft: Uw adviesaanvraag 'Uitvoeringsagenda Sociaal Domein 2025-2033'

Geacht College,

Op 1 mei 2025 ontvingen wij het concept van de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein 2025-2033. Op 14 mei kregen we het herziene concept, met het verzoek in onze vergadering van 19 mei ons advies erover te geven aan wethouder mw. Schepers. Vanwege de korte reactietijd heeft de ASD in de vergadering haar voorlopige advies vanuit verschillende werkgroepen verwoord. In deze brief bieden wij ons integrale, definitieve advies aan.

De ASD ziet dat de Uitvoeringsagenda de Visie op het sociaal domein een slag verder brengt. In ons eerdere advies over de Visie gaven we al aan dat de koers de juiste is. Het beeld van wat die koers inhoudt is met de agenda verhelderd. Veel waardering voor al het werk dat hiervoor is verzet! De agenda is ambitieus en vooruitstrevend. Maar dat mag ook wel, omdat dit een belangrijk onderwerp is. Fijn dat er aandacht is voor goed lopende projecten en voorbeelden in het land die over te nemen zijn. Mooi ook dat de uitvoering wordt gezien als een dynamisch proces dat bijgestuurd moet worden in geval van problemen, tegenvallende of meevallende resultaten.

Toch blijft er een aantal kwesties die de effectiviteit van de agenda kunnen beperken.

- De vijf ambities zijn in de agenda vertaald naar doelen. Maar die doelen zijn meestal beschreven als activiteiten ('Stimuleren van', 'Verbeteren van', 'Inzicht krijgen in', 'medewerkers toerusten met', 'jongeren bewustmaken van') en niet als concrete, SMART-doelen¹ met bijbehorende verbeterlagen. Anders gezegd, de doelen verwoorden een inspanning, geen maatschappelijk resultaat dat nagestreefd wordt. We weten uit onderzoek en ervaring dat dit niet of maar heel beperkt werkt. Ons advies is om in het kader van de agenda met de partners juist heel concrete, SMART-doelen en uitvoeringsafspraken te maken. Alle doelen op deze manier uitwerken is ondoenlijk. Het zou al heel wat zijn als per ambitie er 1 of 2 SMART-doelen zijn afgesproken met bijbehorende activiteiten. Het zou de kans op een succesvolle uitvoeringsagenda sterk kunnen vergroten.
- Bij een aantal van de activiteiten is een aanstelling van een medewerker of functionaris aangegeven. Advies: geef scherper aan wat deze medewerker in hoofdzaak moet doen/kunnen om het geformuleerde doel te bereiken. Zo leert eerdere ervaring dat het aanstellen van bij voorbeeld jongerenwerkers i.v.m.

¹ SMART = Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar, Realistisch, Tijdgebonden

vroegtijdige signalering (om beroep op zwaardere zorg te voorkomen) averechts (zorgvraag vergrotend) kan werken als de werkers niet op hun taak berekend zijn.

- Bij verschillende onderdelen staat dat er onderzoek gedaan zal worden, een datasysteem wordt opgezet ten aanzien van de effectiviteit, inventarisaties worden gedaan. Dit roept de vraag op: is dit tot op heden dan niet gebeurd? Hoe zijn tot nu toe het beleid en de uitgaven verantwoord? Ons advies is om scherper aan te geven waarop bestaande beleidsinformatiesystemen tekortschieten. Geef vervolgens aan hoe de op te zetten onderzoeken, datasystemen en inventarisaties verbetering moeten brengen.
- De financieringsparagraaf lijkt uit te gaan van een herijking van subsidies (pag 43: 'We werken toe naar prestatieafhankelijke subsidies waarbij expliciete afspraken worden gemaakt over de bijdrage aan de ambities en doelstellingen uit de visie sociaal domein.'). Advies: geef helder aan in hoeverre deze financiering voorwaardelijk is voor het al dan niet tot uitvoering komen van deze agenda. Geef ook een inschatting in hoeverre die financiering haalbaar lijkt.

Verdere adviezen op onderdelen:

- Breng bij het in kaart brengen van de preventieve activiteiten in beeld welke maatschappelijke effecten per activiteit worden beoogd. Gebruik daarbij eventueel de preventiematrix (zie bijv. <https://www.ncj.nl/inspiratie/de-preventiematrix/> en <https://www.nji.nl/publicaties/preventiematrix-verbinding-onderwijs-jeugdhulp/>).
- De Uitvoeringsagenda beschrijft wat wordt ondernomen in het kader van de ambitie om een sterker beroep te doen op de eigen kracht van inwoners. Maar de nadruk op zelfredzaamheid is niet voor iedereen passend. Voor inwoners met een beperking of chronische aandoening is vaak langdurige, passende ondersteuning noodzakelijk. Ons advies is in de Uitvoeringsagenda de doelgroep die structureel afhankelijk is van hulp en begeleiding expliciet in beeld te houden.
- De uitvoeringsagenda wil de toegankelijkheid van algemene en preventieve voorzieningen vergroten. Maar deze voorzieningen zijn in de praktijk niet altijd fysiek, digitaal of communicatief toegankelijk voor mensen met beperkingen. Dit kan leiden tot onbedoelde uitsluiting. Ons advies is hier meer aandacht aan te besteden.
- De Uitvoeringsagenda spreekt op pagina 24 van een afbouw van maatwerkvoorzieningen. Maar het verminderen van dit aanbod zonder volwaardig alternatief brengt risico's met zich mee. We adviseren duidelijke criteria voor deze afbouw, betrokkenheid van ervaringsdeskundigen en structurele monitoring bij veranderingen in het aanbod van ondersteuning.
- De Uitvoeringsagenda spreekt van de wens tot verbeterende samenwerking met andere instanties én het ontvangen van vroegsignalen. We missen daarbij helderheid over hoe de 'spin in het web' is belegd. We bedoelen een coördinator of coördinatoren voor contact met betrokken organisaties, het ontvangen van de vroegsignalen en deze doorgeleiden naar de juiste persoon of instantie. Dat hoeft

geen nieuwe functionaris te zijn. Het gaat erom dat duidelijk is wie dat doet. Kortom: hoe ziet het web eruit en waar zijn die spinnen?

Gezien de korte doorlooptijd zijn de verbeterlagen op de Uitvoeringsagenda misschien niet direct door te voeren. Advies vanuit ons is om in dat geval vooral aan te geven dat bij Stap 1 de verdere concretisering en aanscherping van het desbetreffende onderwerp nodig is.

Met vriendelijke groet,

De Adviesraad Sociaal Domein Winterswijk,

Rianne Stermerdink, Voorzitter